

CONFIDENTIAL

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY

ITEM No. 9348/56

SN
02t 4
XII-3330

HUNGARY

CULTURE
Folklore

/0800/
/0814/

BUDAPEST UNIVERSITY

SOURCE LONDON: Visitor from Hungary.

DATE OF OBSERVATION: Current period.

ENGLISH SUMMARY: According to source, the number of students accepted at the BUDAPEST University faculty of ethnography will be cut in the future. This faculty has been considered one of the easiest, and consequently it had received more applications for entry - not because the prospective student was interested in that particular science - but because the work was easier and the supervision less rigid than at other faculties. However, a new policy is now being brought into force whereby every application will be carefully scrutinized and only those students genuinely interested in ethnography will be accepted.

Source then comments on the reputation of professor of ethnography Gyula ORTUTAY and lists three stories about him which are the talk of the town in BUDAPEST.

Source then gives information regarding the office, salaries and reconnoitring activities of the folk music research group. Source also lists the difficulties of research workers who are trying hard to save folk song and folk music.

EVALUATION COMMENT: The general decline of Hungarian folklore is well known. The Communist system did not favor at all in recent years folkloristic researches.

Professor ORTUTAY is a well known fellow traveler of the Regime.

X X X

/more/

A néprajzszakos egyetemi hallgatók létszámát csökkentik. Igen sok jelentkezőt ki is kell selejtezni. A legtöbbben nem azért jelentkeznek, mert érdekli őket a tudomány, hanem mert nem akarnak elmenni munkásnak és azt hiszik, hogy a néprajz szakma a legkönnyebb. Vidéki kutatásból áll részben és azt nem lehet közelről ellenőrizni. Mivel a diákok akkor is segélyt kapnak ha szüleiknél laknak, az egyetemi hallgatók élete kétségtelenül könnyebb mint a többi fiataloké. Mivel most fölül fogják vizsgálni a felvételi elutasításokat, a vizsgán ki lehet választani: kinek szívügye a népzene és néprajz. Eddig az volt a helyzet, hogy idén májusban még nem vették fel a régi középosztály gyerekeit.

ORTUTAY Gyula a néprajzi tanszék tanára. Nemcsak a kollégái és az Akadémia kutatóintézetének tagjai, hanem a diákok is tudják, hogy megbízhatatlan gyenge tudós. Nincs tekintélye. Tudják és számontartják minden régebbi aljasságát is. Három történet szájról szájra jár állandóan.

1. Amikor a falukutatók könyveit "Magyarország Felfedezése" címen sorozatosan kiadta az Atheneum, ORTUTAY is jelentkezett egy könyv megírására a Bodrogházi-ról. Amikor Pójtát perbe fogták, a következő hirdetés jelent meg a lapokban: "ORTUTAY Gyula elvesztette a vasuton bodrogházi feljegyzéseit. Kéri a megtalálót...." A kéziratot természetesen maga tűntette el.

2. A GRILL könyvesboltot ő árjásította. /GREGELY Rudolf volt a tulajdonos./ De az értékes "vastartalékot" francia, angol könyveket eladta fillérekért barátainak és önmagának. Most a saját könyvtárát díszítik.

3. BOLDIZSÁR Iván felesége fölkereste SIK Sándor piarista költőt és megkérdezte: mit lehet tenni, hogy a katolikus Egyház ismét há fiának tekintse a férjét. SIK Sándor egy kissé eltűnődött és azt mondta: Tegnap ugyanezt kérdezte tőlem ugyanabban a székben ORTUTAY felesége.

Népzene kutatás

A hivatal és a kutatóintézet is a Tudományos Akadémia épületében van. A népzene kutató csoport vezetője egyetemi tanári fizetést kap, a felderítők, akik mind képzett néprajzosok kb. 1,400 forintot. Most azonban emelték ezeket a fizetéseket.

A felderítő járja a vidéket, ahol feltehető, hogy még van népzene. Kevés van, szánalmasan kevés. Az utazás vasuton fárasztó és igen sokszor eredménytelen. Ha még akad népdal,

/more/

vagy vers azt már csak a hatvan év körüli asszonyok tudják, őket kell felvenni hangszalagra. A fiatalok már nem tanulják meg őket, nem érdekli őket, nem hordanak népviseletet. Sajnos akit ma népviseletben fényképeznek az mind színész és színésznő. A falu is olyan mint a gyárnegyed. A parasztok, lányok és férfiak nadrágot és kék munkáskabátot viselnek a földeken.

Ha a felderítő érdemesnek tartja a népzene felvételét, akkor az Akadémia autóján a felvevő géppel elmonnek vidékre. Eddig teljesen régmódi felvevőjük volt. Most adtak engedélyt, hogy angol tape-recordert vásároljon a kutató, mert a magyarok meggyőződése szerint zenére az angol gyártmány a legjobb. Telefonon kapta az engedélyt a megvételre, azért intézhette el gyorsan. Ha hivatalos uton írásban kérvényezik, akkor az adminisztráció utvesztőjében hónapokra elkallódik. Átadta a gépet a LONDONI magyar követségnek, azok nem tudtak az ügyről, azt sem tudták miféle gép és csak egy fiatal tisztviselő - az egyetlen értelmes - tudta mire használják a népzene kutatók. Ha ő nincs ott át sem veszik mert gyanús.

A rendes fekete lemezek anyaga Magyarországon olyan gyatra, hogy a népdalok felvételét művészi szempontból nem volna szabad éruba bocsájtani. Ha az új angol géppel veszik majd fel, átértékelik az Akadémia szinkrobarázds lemezeire s akkor a nyugati standard szerint is jók lesznek a néprajzi felvételek. Ez jó ötlet is lenne, mert igen sok az érdeklődés ilyen lemezek iránt.

Újabbán arról cikkeznek a pesti lapok, hogy meg kellene menteni a népzene, mert kopik. Népdalt, népzene megmenteni aligha lehet. Kopik, mert nincs se idő, se jókedv, se hit. A falusi fiatalok nevetségesnek időszerűtlennek találják a népviseletet. Templomba vették fel azelőtt, de milyen sokáig csak a szomszéd községbe, vagy faluba mertek templomba menni.

Rádíohallgatás

Rendszeresen csak zenei műsorokat hallgat Pestről is olasz rádiókból is. Külföldi magyar adásban sose hallgatott zenét. De igen kitűnő népdal énekesnő ismerőse mondotta, hogy amit a Szabad Európa népdal és magyar néma címen ad az silány giccs. "Szeretnők május éjszakán" színvonal, mondotta szó szerint, "urikisasszonyok vidéki műkedvelőse. Ezzel csak rontják a hallgató izlését és ez nem lehet a céljuk."

LIMITED DISTRIBUTION

READ AND DESTROY